Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCII Ч. 61. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го БЕРЕЗНЯ 1985. ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 30, 1985 No. 61. VOL. XCII

ДАТУ КОНВЕНЦІЇ УАКРАДИ ЗМІНЕНО

Ню Йорк. — Екзекутива Української Американської Координаційної Ради, на своєму засіданні, що відбулося, в середу, 20-го березня ц.р. в Джерзі Ситі, Н. Дж. у вечірніх годинах, перенесла дату Конвенції з 1 — 3-го жовтня ц.р. на 18-го-20-го жовтня 1985 року, тому що у наміченому першому речинці немає відповідного місця у готелі.

Конвенція відбудеться в готелі Adam's Mark Hotel, Philadelphia, City Ave. and Monument Rd., Philadelphia Pa. 19131; tel.: (215) 581-5000.

Екзекутива УАКРади закликає складові організації їх відділи та відділи УАКРади до масової участи у Конвенції.

Дальші інформації відносно програми Конвенції, перебування в готелі тощо будуть подані незабаром в пресі і в обіжнику.

Листування до Екзекутиви УАКРади слід спрямовувати на адресу: Ukrainian American Coordinating Counsil, P.O.Box 1709, Stuyvesant Station, New York, N. Y. 10009.

АОЛПУ продовжує оборону М. Горбаля

Олбані, Н. Й. (Л.В.). — Микола Горбаль, український політв'язень і член Української Гельсінкської Групи був прийнятий як почесний член Асоціяції учителів музики стейту Ню Йорк. це Це перший раз в історії цієї 4,000-членної організації, що особа іншої національности була прийнята в її члени.

Містоголова Олбанського АОЛПУ Андрій Дурбак, одержав листа від президента асоціяції Роналда А. Сатерленда, в якому він офіційно повідомив його про таке рішення екзекутиви. Він рівнож переслав копію довшого листа, якого він вислав до Міхаіла Горбачова і інших совєтських чинників, вимагаючи скорого звільнення М. Горбаля.

Другою успішною акцією АОЛПУ — це резолюція яка була внесена через Олбанську учительську асоціяцію в обороні М. Горбаля. Резолюція вже появилася в учительському офіціозі „Ню Йорк Тічерс" з 18-го березня 1985 року. Резолюція вимагає від СССР негайного звільнення М. Горбаля. Є всі вигляди що ця резолюція буде прийнята конвенцією учителів, яка відбудеться в квітні в Ніягара Фоллс.

Обі акції були заініційовані головою відділу АОЛПУ Володимиром Літинським, а найбільше часу і зусилля вложив містоголова А. Дурбак.

Олбанський відділ АОЛПУ закликає інші відділи і особи, яким не байдужа доля М. Горбаля, включитися в акцію його оборони.

Помер Іван Костюк

Трентон, Н. Дж. — Тут у пополудневих годинах, в четвер, 28-го березня ц.р., помер на серцеву атаку відомий громадський та пластовий діяч Іван Ю. Костюк на 72-му році життя.

Покійний був довголітнім постійним кореспондентом „Свободи" і писав свої дописи під псевдонімом „ЮКО", був членом Спілки Українських Журналістів Америки і довголітнім активним членом куреня УПС „Лісові Чорти", та Пластової Станиці в Трентоні.

Уродженець і мешканець Львова вклав багато праці у підготову двох збірників про Українську Гімназію у Львові.

Панахида відбудеться в неділю, 31-го березня ц.р., о год. 7-ій вечора у похоронному заведенні Кошека в Трентоні, при 990 Савт Бродвей, похоронні відправи розпічнуться в понеділок, 1-го квітня. Службою Божою у місцевій українській католицькій церкві св. Йосафата при 1195 Дейц авеню, а відтак на український православний цвинтар св. Андрея в Савт Бавнд Бруку.

Покійний залишив в глибокому смутку вірну дружину Галину, сестру замордованого гестапом інж. Євгена Полотнюка.

ПОШИРЕНА ПРЕЗИДІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ ВІДБУЛА НАРАДИ В ТОРОНТО

Торонто (СКВУ). — У п'ятницю і суботу, 8-го і 9-го лютого ц.р. тут в приміщенні СКВУ, Президія Секретаріяту СКВУ відбула своє звичайне засідання. Участь взяли: П. Саварин, Архиєпископ Василій, М. Барабаш, І. Білинський, С. Букшована, Б. Долішний, Р. Дражньовський, В. Кирилюк, О. Ковальська, В. Мазур, Ф. Мартинюк, І. Олексин, Л. Романків, Л. Філь, І. Флис, Б. Шебунчак, П. Юзик — члени Президії, І. Новосад — президент Комітету Українців Канади, Д. Григорчук, З. Дуда, Я. Соколик і Б. Стебельський — члени рад і комісій СКВУ, Н. Головата — протоколярний секретар, М. Дичок, В. Дідюк, Є. Мастикаш і В. Іваницький — представники преси.

Засідання розпочалося молитвою, яку провів Архиєпископ Василій. Одно-хвилинною мовчанкою вшановано пам'ять св. п. Митрополита Андрея і о. митрата Самця, які напередодні нарад СКВУ, відійшли у вічність.

Програма нарад була широка і охоплювала ряд важливих справ. Велику увагу присвячено проблемам: Рік молоді, деколонізація СССР і Міжнародний трибунал, конференція експертів прав людини, яка відбудеться цього року в Оттаві, і травнева акція СКВУ. Багато часу присвячено підготові до 1000-ліття Хрищення України.

В перший день нарад відбулось звітування членів Президії та голів комісій і рад. Президент СКВУ П. Саварин подав дуже детальний звіт зі своєї поїздки до країн Південної Америки. Поїздка президента з його дружиною була дуже успішна. Вони відвідали багато українських громад, відбули зустрічі з представниками місцевих урядів, сенаторами і посадниками міст. Відвідини Президента СКВУ змобілізували українські осередки до більшої праці для їхніх громад.

Добре опрацьований фінансовий звіт подав Л. Філь з доповненням Ф. Мартинюка. Запляновапий бюджет на 1984 рік вповні виконано, а Канада навіть перевищила своє фінансове зобов'язання. Багато уваги було присвячено звітові Л. Романкова про плян акції в році молоді. Устійнено гасло на 1985 рік: „Молодь — Українському Народові".

Сен. Юзик звітував про працю Комісії Прав Людини у зв'язку з надходячою конференцією в Оттаві. Рішено теж фінансувати поїздку двох делегаток на Міжнародну жіночу конференцію в Найробі, Африка, яка відбудеться літом ц.р.

Президія запропонувала, щоб кожного року в першу неділю листопада ціла діяспора відмічувала трагедію Великого голоду 1932-33 років. Дата ця буде офіційно прийнята після узгіднення з ієрархами Церков.

Після ширшої дискусії рішено, щоб Звернення і конгресові резолюції видрукувати як матеріяли IУ Конгресу так, як вони були там відчитані, з заявою предсідника Конгресу, що їх передається Секретаріятові до узгіднення.

Дати чергових засідань поширеної Президії визначено на 17-го і 18-го травня, 23-го і 24-го серпня, а 1-го і 2-го листопада засідання Президії і Пленарна Сесія Секретаріяту. Для заощадження фінансів усі засідання відбудуться в Торонто.

Помимо різниці думок на деякі справи, засідання Президії відбулося ділово, полагоджено деякі контроверсійні проблеми і затверджено пляни праці Президії, рад і комісій СКВУ.

Засідання закрив президент П.Саварин молитвою.

УВАН в Канаді відзначила діячів культури

Вінніпеґ, Ман. — Ввійшло в довголітню традицію Української Вільної Академії Наук в Канаді, що в часі кожнорічної Шевченківської сесії УВАН, її Президія наділяє Шевченківськими грамотами заслужених діячів української культури в Канаді на полі науки, дослідів, мистецтва, літератури, громадської праці тощо.

На цьогорічній сесії УВАН, яка відбулася тут в неділю, 10-го березня, наділено заслуженим діячам три Шевченківські грамоти, одну з ділянки дослідів-історії, а дві з музейництва.

Феліціян Майхрович-Мекравч, дослідник, біограф і реєстратор праці українських професіоналістів і підприємців в Канаді, отримав Шевченківську грамоту з ділянки історії. Його дослідам і перу завдячують появу десять збірників: „A Classifield Directory of Ukrainian Business and Professional Interests throught Canada". Пізніше ці збірники переназвано на річники „Ukrainian Year Book". Перший збірник появився в 1944 році, останній в 1954-55 роках.

З ділянки музейництва отримала признання Володимира Лучків з Торонто, довголітній куратор „Української спадщини і музею в Канаді". Музей цей приміщується в популярному й історичному замку Торонто „Каса Лома". Вона є організаторкою постійних виставок в цьому музеї, який відвідує річно коло півмільйона глядачів. Тут теж зладжена постійна інформація про українців в Канаді, про їхню батьківщину народження та українську діяспору в світі.

Теж з ділянки музейництва отримав Шевченківську грамоту заслужений діяч на цьому полі в Едмонтоні Григорій Йопик, який став ініціятором, основоположником, організатором, меценатом та довголітнім головою Українського Канадського Архіву і Музею Альберти. З маленьких вла-

(Закінчення на стор. 3)

Невикористані можливості

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. К.). — Редакцію „Свободи" відвідав один з активних членів організації Українсько-Американських Ветеранів, молодший заступник крайового команданта, Атанас Кобрин, щоб поінформувати про діяльність та можливості цієї корисної організації.

Здається мало відомо громаді про цю організацію, а зокрема громада не знає про ті можливості, які ця організація має та може давати для своїх членів і для цілої громади.

А. Кобрин інформує, що причиною того був брак тяглости та зв'язків поміж українськими американськими ветеранами з давніших поселенців, а тими, які приїхали до ЗСА після Другої світової війни. А тим часом до організації можуть і повинні належати ветерани американської армії усіх війн, в тому корейської та в'єтнамської, а не лише Другої світової війни. І тут питання як притягнути усіх ветеранів цих воєн — українців до цієї єдиної того роду комбатантської організації та тим її зміцнити, а рівночасно піднести її значення?

Організація Українсько-Американських Ветеранів була створена в часі Другої світової війни і вона зв'язана з американським легіоном та має всі права, які прислуговують американським ветеранам. Тому і членам української американської організації ветеранів прислуговують полегші в податках, в медичній опіці тощо, а після смерти місце на військовому цвинтарі та похорон з військовими почестями. Одинока передумова це — приналежність до активної військової американської служби в минулому.

Від гостя довідуємося також про те, що теперішнім командантом УАВетеранів є Осип Брега, а заступником Дмитро Биковець і Атанас Кобрин. Попередніми роками командантом був Едвард Зєтик. А. Кобрин є рівночасно головою станції УАВ в Ню Йорку, яка має число 7, та командантом Американського Легіону ч. 1260 ім. Миколи Миня — українця, що дістав у Другій світовій війні найвищу медалю за хоробрість.

А. Кобрин інформує редакцію про ветеранів.

А. Кобрин підкреслює, що станиця ч. 1260 є одинокою, яка в цілості складається з українців.

Головна квартира Українсько-Американських Ветеранів знаходиться у Ню Йорку у приміщеннях Українського Інституту Америки, при 2 Схід 79-та вулиця.

А. Кобрин пригадує, що організація Українсько — Американських Ветеранів має в своїй історії вже багато добрих починів та діл, як ось, наприклад, вклад її в побудову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінгтоні чи пропам'ятна плита у Перл Гарбор в пам'ять українців американських горожан, що полягли у Другій світовій війні. Тепер українські ветерани є

(Закінчення на стор. 3)

Р. РЕҐЕН ЗДОБУВ ЧЕРГОВУ ПЕРЕМОГУ

Вашінгтон. — Палата Репрезентантів схвалила у вівторок увечорі, 26-го березня, виробництво ще 21 ракети типу МХ, кожна з яких має 10 боєголовок. На думку політичних аналітиків, це була політична і особиста перемога президента Роналда Реґена, який в останні дні провів широку кампанію, щоб переконати противників ракет МХ і тих конгресменів, які вагалися, проголосувати за ракети.

Палата Репрезентантів, де більшість належить демократам, 219-ма голосами схвалила виробництво ракет. 213 конгресменів голосувало проти.

„Нинішнє голосування — важлива і безпомилкова ознака єдности і рішучости Америки", — так прокоментував підсумки голосування в Палаті Репрезентантів президент Р. Реґен. „Я розумію, — продовжував він, — що питання було тяжким для багатьох членів Конгресу, і я задоволений, що більшість з них зрозуміла: захист миру і створення більш безпечного і стабільного майбутнього повинно починатися з будівництва сильної Америки".

Один з головних противників ракет спікер Палати Репрезентантів Томас О'Нілл, однак, віддав належне Реґенові, сказавши, що без наполегливої кампанії президента результат голосування був би іншим. О'Нілл та інші противники ракет МХ вважають, що одним з вирішальних факторів при голосуванні у вівторок був перехід на сторону Реґена демократа Леса Аспіна, який очолює в Палаті Репрезентантів Комісію в справах озброєння. Аспін був останнім учасником дебатів перед голосуванням у вівторок і він переконував усіх колег, незалежно від їх партійної приналежности, голосувати за виробництвом ракет.

У четвер, 28-го березня, відбулося друге і останнє голосування в Палаті Репрезентантів. На цей раз про фінансування виробу ракет МХ. І тут президент Реґен здобув перемогу: 217-ма голосами проти 210 Палата Репрезентантів прийняла рішення асиґнувати 1,5 більйона долярів на виробництво ще 21 міжконтинентальної балістичної ракети МХ. Резолюція була прийнята, не зважаючи на відчайдушні спроби її противників в останній момент перетягнути на свій бік кількох конґресменів. Серед критиків ракетної системи МХ були такі впливові демократи, як спікер Палати Т. О'Нілл і Джозеф Аддабо з Ню Йорку.

СВЯТО І. ФРАНКА

Ню Йорк. — В суботу, 30-го березня ц.р., о год. 12-ій тут в авдиторії школи св. Юра при площі Т. Шевченка та 6-ій вул. відбудеться свято в пошану Івана Франка. В програмі свята виступи учнів Школи Українознавства ОУА „Самопоміч" з деклямаціями, читанням та співом. До участи запрошується батьків та гостей.

В СВІТІ

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ГАЗЕТА „Лондон Мейл", уряд Ірляндії і Великобританії є „на порозі історичного порозуміння", яке принесе мир Північній Ірляндії. Лондон і Дублін обговорюють можливість створення спільного британсько-ірляндського парляменту з членами від обох країн, організації північно-ірляндської асамблеї, яка зможе сама приймати закони, і скликання регулярних зустрічів міністрів Ірляндії і Великобританії для обговорення проблем, зв'язаних з Північною Ірляндією. Англійський міністер у справах Північної Ірляндії Даґлас Герд сказав, що обидві сторони дійсно „продовжують діялог", але говорити про порозуміння покищо передчасно.

ДВІСТІ РОБІТНИКІВ Варшавської електролямпової фабрики, яка є однією з найбільших у польській столиці, провели у вівторок, 26-го березня, чотиригодинний страйк. Робітники протестували проти підвищення цін на продукти, електрику і бензину.

ГАЗЕТА „ВАШІНҐТОН ТАЙМС" оголосила, що вона нагородить одним мільйоном долярів кожного, хто допоможе навести на слід Йозефа Менґеле, нацистського злочинця, який, правдоподібно, перебуває в одній з країн Південної Америки.

ПРЕДСТАВНИК АМБАСАДИ ЗСА в Пекіні сказав в інтерв'ю кореспондентові ЮПІ, що „біля 20 мільйонів китайців заповнять у квітні кінотеатри під час кінофестивалю американських фільмів", незважаючи на те, що китайська цензура вирізала з двох кінофільмів усі „любовні сцени". Це буде другий фестиваль американських фільмів у комуністичному Китаї.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРУ Фернандо Беляунде сказав на пресконференції в середу, 27-го березня, що СССР погодився прийняти від Перу в рахунок покриття заборгованости джінси, рибні консерви та інші продукти, і не вимагатиме сплачення боргу в долярах. Уряд Перу заборгував Совєтському Союзові біля одного більйона долярів. Це сталося в результаті того, що з 1968 по 1980 роки військова хунта купувала літаки-винищувачі, танки, гармати. Тепер СССР погодився, що Перу покриє борг джінсами. Белявнде подякував Совєтському Союзові за рішення прийняти джінси, а не вимагати грошей і назвав це рішення „реалістичним", подавши, що „Захід повинен наслідувати приклад СССР", тобто приймати перуанські джінси в обмін за технічне і військове обладнання.

ДЕРЖАВНИЙ ПРОКУРАТОР міста Карлсруге, Західня Німеччина, Курт Ребман сказав в інтерв'ю з кореспондентом газети „Ді Вельт", що заарештовано полковника польської розвідки Єжи Качмарека. За словами Ребмана, Качмарек працював в одній з іміграційних установ міста Бремен, видаючи себе за „чесного втікача" з Польщі.

МАРКСИСТСЬКІ ПАРТИЗАНИ підпалили у вівторок, 26-го березня, виборчі дільниці в чотирьох провінціяльних містах Сальвадору, довівши загальну кількість підпалених ними дільниць до 24-ох. В неділю, 31-го березня, в Сальвадорі відбудуться вибори мейорів і членів міських асамблей. Марксисти, які борються з урядом Сальвадору, хочуть зірвати ці вибори, як вони намагалися, але безуспішно, зірвати вибори президента в минулому році.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ З МОСКВИ кореспондент газети „Ню Йорк Таймс", друзі Андрея Сахарова дістали відомості, що академік інформував Академію Наук СССР про свій намір вийти з неї, якщо до 10-го травня не будуть зроблені заходи до припинення його ізоляції в Ґорькому, а його жінці Єлені Боннер не буде надана можливість дістати кваліфіковану медичну допомогу. Друзі Сахарова у Москві вважають його погрозу вийти з Академії Наук жестом відчаю, останньою спробою розірвати кільце ізоляції, що стягнулося навколо нього.

Аґенти КҐБ працюють в амбасаді ЗСА

Вашінгтон. — У газеті „Ню Йорк Сіті Трибюн" надрукована стаття кореспондента Теда Аґреса, в якій подано подробиці скандалу, що мав місце після того, як співробітники контррозвідки ЗСА викрили в американській амбасаді в Москві електронічні пристрої, встановлені агентами КҐБ в друкарських машинках.

Тед Аґрес повідомляє, що активність совєтських агентів в американській амбасаді уже багато років викликає стурбованість розвідчих служб ЗСА. Представники цих служб неодноразово зверталися до Державного департаменту з пропозицією значно скоротити кількість совєтських громадян, що працюють в амбасаді як обслуговуючий персонал. Але Державний департамент не прийняв ці пропозиції, і в даний час в американській амбасаді в Москві працює біля 130 совєтських громадян.

Ці люди займаються ремонтом каналізації і електричних систем, прибирають приміщення. До минулого тижня більшість телефоністок також були совєтськими громадянками. Багато совєтських громадян працюють шоферами дипломатичних авт, механіками, які ремонтують ці авта в гаражі амбасади. Вони доставляють продукти в їдальню і торгують спиртними напоями в кіоску амбасади.

„Це жахливо", — заявив речник Білого Дому, дізнавшись про те, що відбувається в амбасаді. „Виходить, що коли совєтський дисидент телефонує в нашу амбасаду, на його дзвінок відповідає співробітник КҐБ, що сидить за пультом комутатора!"

Кореспондентові газети вдалося дізнатися, що на початку цього року з Вашінґтону до Москви приїхав контррозвідник високої ранги, який вивчав систему безпеки в амбасаді ЗСА. У звіті, що його він подав своєму керівництву після повернення до Вашінгтону, були такі висновки:

• Можна вважати, що практично всі совєтські громадяни, що працюють в американській амбасаді, є співробітниками КҐБ або його інформаторами;

• Те, що совєтські громадяни працюють шоферами авт амбасади і ремонтують їх, створює можливості для підслуховування розмов співробітників амбасади або безпосередньо, або з допомогою тайно встановлених підслуховуючих приладів;

• У кіоску, де співробітники амбасади купують алькогольні напитки, працює кілька совєтських громадян. Вони легко можуть вияснити, хто в амбасаді має нахил до пиття. Цю інформацію КҐБ може використати для шантажу дипломатичних працівників, щоб схилити їх до співпраці з совєтською розвідкою.

Ще в 1983 році спеціяльна група дорадників президента Реґена, яка займається проблемами розвідки і контррозвідки, стурбована ситуацією, що створилася в амбасаді ЗСА в Москві, провела розслідування причин, які привели до того, що в амбасаді виявилася велика кількість совєтських громадян.

Державний секретар Джордж Шулц заявив голові комісії, що він нічого не знав про це. Заступник директора совєтського відділу Державного департаменту Ричард Кумбс сказав, що совєтських людей для праці в американській амбасаді затрудняють давно. На це є дві причини: фінансова і політична. Фінансова заключається в тому, що затруднення американських громадян вийшло б платникам податків в ЗСА набагато дорожче. Суть політичної причини Кумбс пояснив так: якщо обслуговуючим персоналом будуть громадяни ЗСА, їх може завербувати КҐБ. Співробітникам американської контррозвідки набагато легше організувати безпеку всередині амбасади, якщо вони знають, що всі совєтські громадяни агенти КҐБ.

Ця парадоксальна логіка настільки зворушила одного з членів комісії, що він запитав Кумбса: „А чому ви в такому випадку не вирішили взяти увесь персонал амбасади з совєтських громадян?"

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД повідомив, що його представники в Організації Американських Держав (ОАС) заявили, що Америка піднесе справу миру в Нікараґуа на зібранні ОАС, якщо група Контадора не візьме цієї справи на денний порядок своїх нарад. До Контадори належать Колюмбія, Мехіко, Панама і Венесуеля. Американський амбасадор Вілліям Міддендорф заявив, що ЗСА не думають залишити проблему Нікараґуа „не розв'язаною". Він твердив, що лівий уряд Нікараґуа зробив велику помилку, відкидаючи мирові пропозиції від нікараґуанських опозиційних груп кілька тижнів тому.

З БІЛОГО ДОМУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що Уряд ЗСА плянує ряд дипломатичних заходів відносно протесту в справі холоднокровного вбиття американського старшини совєтським воякам у Східньому Берліні. Американські власті твердять, що майор Артур Ніколсон і його шофер, сержант Джессі Шац, не були в забороненій зоні Східнього Берліну.

У ВАШІНҐТОНІ СЕН. Алфонс Д'Амато, республіканець з Ню Йорку, був іменований головою Комісії в справі безпеки і співробітництва в Европі, що студіюватиме надужиття та порушування прав людини в країнах совєтського бльоку. Сен. Баб Дол, провідник республіканської більшости в Сенаті, проголосив, що сен. Д'Амато займе місце конгресмена Данте Фаселл з Фльориди, який тепер очолює американську комісію. Президент Роналд Реґен підписав спеціяльний закон, на основі якого голови цієї комісії мають черґуватися між сенаторами і конгресменами.

В МАЯМІ, ФЛЬОРИДА, ПОЧАВСЯ третій судовий процес проти кубинського провідника парамілітарної організації „Омеґа 7", якого суд обвинувачує в цілому ряді бомбувань, включно з мехіканським і венесуельським консулятами. Згаданий кубинець, Едуардо Аросена може дістати 130 років тюрми, якщо суд йому докаже, що він дійсно доконав цілий ряд бомбових замахів, наражуючи багато невинних людей на можливу смерть.

В АТЛЯНТІ, ДЖОРДЖІЯ. Федеральне Бюро Інвестиґацій арештувало провідника неонацистської групи, викриваючи цілий арсенал зброї в його помешканні. Арештований Брус Керрол Пірс, після звідомлення ФБІ, мав три машинові пістолі, численні гранати, бомби, машинові кріси, динаміт і інші роди зброї. Після його арешту поліція арештувала його жінку в Алябамі, яка у своєму тягаровому авті везла масу зброї, вибухових матеріялів та велику суму грошей.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Односторонній детант

На прикінці минулого тижня відбулося перше під головуванням Міхаїла Ґорбачова, сьомого з черги, почавши від Владиміра Леніна, генерального секретаря компартії СССР, засідання Політбюра. В офіційному комунікаті міститься м. ін. заклик до західнього світу, щоби вернутися до доби „детанту", себто так званої „політики стримування", найближчої до „політики співіснування". Туга Москви за добою детанту є найкращим доказом, що правильною є політика Роналда Реґена: змагати до закріплення миру „почерез силу". Бо кремлівських правителів ніщо не переконує — за вийнятком сили. І коли вони зрозуміли, що вільний світ з Америкою у проводі є дійсно сильний і нечулий на погрози та шантаж, то й рішили не тільки переговорювати у Женеві про припинення перегонів у зброєнні, але й переводять „мирову офензиву", частиною якої є саме отой заклик до детанту.

Проте це тільки засіб, який має на цілі знову обдурити наївних, що ось за нового кремлівського „боса" Москва прагне „замирення". Як це замирення виглядає — яскравий жмут світла кинув комунікат, проголошений в минулому тижні Державним департаментом. Цей комунікат названо „Білою книгою", яка стосується большевицького експорту комуністичної революції на терен західньої гемісфери. За тією „Білою книгою" Москва перекинула тільки в одному минулому році до Нікараґуа 18 тонн різнорідного збройного матеріялу, почавши від крісів та скінчивши на танках і бойових гелікоптерах. У цій „Білій книзі" подано докладно графічні нариси і світлини доставленої до Куби і через Кубу до Нікараґуа всілякої зброї. За тим звідомленням, Нікараґуа розпоряджає тепер 110 совєтськими танками типу Т-35, 30 важкими гелікоптерами, з 30-ма легкими танками, 1,000 польовими кухнями, 75 газоліновими танкерами — себто таким арсеналом зброї, який далеко перевищує потребу оборони цієї країни і має виразно офензивний характер.

Москва прагне миру тільки тому, що боїться війни в атомовій добі на два фронти, боїться дати мільйонам власних — невдоволених режимом — зброю в руки, правильно боїться своєї катастрофи. Але все ще не припиняє змагання до угроблення вільного світу і не припиняє свого експорту комуністичної революції. Тому, ясно, в цій ситуації всякі заклики до детанту не можуть знайти прихильного відгуку.

З уваги на інтерпеляцію кількох читачів в справі редакційної статті п.н. „Єдність Християнського Духа" („Свобода" ч. 43 з 6-го березня ц.р.), цією дорогою вияснюємо, що метою статті не було входити в історичність українського православ'я, але ствердити прикрий факт розколу поміж Римом і Константинополем в 1054 році. — Ред.

Михайло Кучер

НА МАНІВЦЯХ ПИТАННЯ „САМОВИЗНАЧЕННЯ"

У СССР переконані, що врешті буде утворений так званий „радянський нарід" у склад якого увійдуть всі національності СССР. Це буде механічна мішанина різних культур, будуччина якої невідома. Так звана соціялістична демократизація не заборонить „націоналістичні течії", а почне з ними одверту чесну розмову з метою раціонального порозуміння. Без щирої дискусії не можна буде побороти, або припинити великі клопоти та центробіжні тенденції національностей Совєтського Союзу. В наслідок освіти в національних республіках на керівних становищах до голосу прийшли місцеві національні кадри. Якщо на керівних становищах є не місцеві люди — вони повинні знати місцеву мову.

Від такої політики в СССР хутко відмовились на основі економічної інтеґрації і „добровільної асиміляції" декого (!?) з національних меншин. До того дійшло побільшення кількости росіян у містах союзних республік. Це „вимагає" (!) зміни політики кадрів. Треба дати місце неосновній національності, себто національній меншості — росіянам отримати голос у місцевих „кадрах".

Питання державности нації у Совєтському Союзі хоч звертає на себе увагу, але як наслідок „економічного розвитку" (?). Кількість громадян так званої корінної національности в Україні зменшується на 20-30 відсотків в користь росіян. Певними колами совєтських дисидентів розглядається питання права націй на самовизначення. Зрештою про це вже, але з інших позицій, говорив Ленін і включив у програму РКП(б) окремий пункт права націй на самовизначення аж до повного державного відділення. Таке право має символізувати рівність і добровільність союзу соціялістичних націй. Тільки великодержавні шовіністи можуть виступати проти права націй на самовизначення.

Усе таки большевики на перше місце ставили не право націй на самовизначення, але об'єднання пролетаріяту всіх національностей. Отже большевики були є і будуть проти створення нової клясової держави. Тільки „національна буржуазія" ставить на перше місце національні вимоги, але пролетаріят і його партія не мають підстав вимагати самовизначення.

Питання про самовизначення ставиться так: кожне право мусить мати механізм для його реалізації. Яким чином, — так пишуть в Совєтському Союзі, — Україна може поставити питання про вихід з СССР? Чи вистачить для того рішення Ради міністрів України, або Верховної Ради УССР, чи потрібне всенародне голосування?

Конституція СССР жадних конкретних вказівок на цю тему не має. І хто міг би дати на розгляд Верховної Ради УССР подібне питання, хто провадив би агітацію за відділення України від Росії?

У повній незгоді з поглядами Леніна (власне не так поглядами, як тимчасовою тактикою) одвертий публічний виступ за відділення України від СССР розглядається в тій республіці як ворожа пропаґанда, як „зрада батьківщини" (якої?) і підлягає карній відповідальности. Яке ж це „право", про яке не можна говорити прилюдно і воно розглядається як державний злочин?

Але й тоді, коли про відділення можна говорити безкарно, таке „право" не має жадного практичного значення. Вимагати відділення можна тільки тоді, коли „республіка вважає, що її пригноблюють". Але з розвитком демократичного устрою і повної свободи на відділення — воно-відділення — практично не буде потрібне, бо велика держава буде вигідніша з економічного пункту погляду,

Отже, „механізм самовизначення" — невиразний, фактично його взагалі немає. Фактично існує заборона одвертого обговорення такого питання, бо воно викликає „погіршення національних відносин" в СССР. Треба випрацювати конкретний механізм реалізації права на самовизначення і відділення. Хто коли і як в СССР такий „механізм" випрацює-дисиденти росіяни досі не сказали.

У цілому світ існує тенденція до економічної інтеґрації і частинно політичної. Науково-технічна революція впроваджує економічну необхідність створення великих економічних комплексів. Це помічається і в капіталістичному світі. Але тим більше необхідна економічна і науково-технічна інтеґрація в СССР і в усіх соціялістичних країнах. Тому думають дисиденти-росіяни — вихід даної республіки із складу СССР не піде їй на користь. Це також буде не на користь і самому СССР. (Справді роззброююча одвертість!).

Як вийти із сліпої вулиці? Треба раз на десять років обов'язково провадити референдум з питання виходу даної республіки із складу СССР. Референдум має провадитися таємним голосуванням під наглядом окремої комісії, у склад якої увійдуть представники всіх совєтських республік. Верховна Рада кожної республіки має мати право частіше скликати референдум, „коли станеться щось незвичайного".

Як же проаналізувати поняття „нарід"? У документах ОН термін цей вживається у подвійному значенні: коли мова про нарід в демографічному розумінні і тоді, коли мова про нарід, який має державність. У тому розумінні членство УССР в ОН робить нас „державним" народом. Інакше „нарід" і „нація" вживаються рівнобіжно. ОН також вживає термін „національні меншини" і „етнічні меншини". Тоді різниця між ними непевна.

Є в СССР феномен, який можна назвати „страхом свободи". Люди, які довго очікували арешту (але умовно були на свободі), відчували відпруження, опинившись у в'язниці. Люди, які були в таборах 20-25 років виявляли страх перед волею (звільненням з табору).

Сам по собі страх не є психологічним феноменом. Страх — це сиґнал перед небезпекою. У СССР помічається завуальований намір приписати „страх перед волею" цілому українському народові. Український народ ніби боїться відповідальности та обов'язків, пов'язаних із державною самостійністю.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про сонце, росу і „воріженьків"

Учора був один із тих ясних, сповнених сонцем березневих днів, коли вже відчуваєте у повітрі подих весни, а безлисті, чорні галузки дерев тут і там починають показувати ясно-жовту барву, яка невдовзі розвинеться у зелену.

Усе разом із теплими проміннями сонця викликало у нас невияснене почуття радости, дарма, що цей перший подих весни ми відчули у найбільше сумному для нас усіх місці, де спочивають наші найближчі і де колись і нам постелиться дорога.

Але всупереч тому сумному фактові, ми шукали як завжди оптимізму і найшли його у ствердженні: „Як добре, що вже близько весна і як добре знати, що вона приходить та приходитиме кожного року із теплими проміннями сонця та відродженням у природі, і що так завжди було і буде..."

Але наше зовсім неоригінальне завваження поставила тим разом під сумнів представниця молодшого покоління. „Як ми можемо бути того певні — запитала вона — коли ось саме недавно була у пресі пересторога наукових дослідників, що у майбутньому, і то не дуже далекому, може прийти час, коли проміння сонця не матимуть сили пробитися до землі із-за нуклеарних та інших хемічних випарів, які будуть кружляти у повітрі... Отже може наші нащадки не будуть взагалі переживати весни та відродження природи, бо такого без сонця не буде?"

Наш вроджений оптимізм розвіявся від тих сумнівів молодої людини і ми почали поважно застановлятися над такою можливістю.

А що, як справді наші внуки чи правнуки не матимуть сонця? А що, як справді прийде час, коли не буде весни і люди не знатимуть, що колись означав її подих, який може ненадійно змінити настрій, настанову до життя та викликати усміх на кожному обличчі?

За такими думками прийшли ще інші, не менше турбуючі, про те скільки наслідків може принести брак соняшних променів не лише у житті одиниці, але й народів. Нам пригадалися слова нашого національного гимну, які так часто повторяємо і на які надієємося, що „згинуть наші воріженьки, як роса на сонці". Ми, що так любимо вичікувати допомоги від інших, що навіть у гимні шукаємо надії у проміннях сонця, — хіба зовсім її втратимо, як його не стане?

Але, може наші нащадки будуть інакші як ми і, не чекаючи на „вищу силу", візьмуть вкінці ініціятиву у свої власні руки та самі розправляться із нашими „воріженьками"?

О-КА

Володимир Жила

МИХАЙЛО МАРУНЧАК

(До 70-річчя з дня народження)

Ім'я видатного українсько-канадського історика Михайла Марунчака широковідоме не тільки в Канаді, а й далеко за її межами. Пристрасний дослідник українського минулого на поселеннях, він протягом двох останніх десятиріч відіграв помітну ролю у становленні українців Канади — як у їх історичному розвитку, так і в сучасному житті.

Науково-дослідна діяльність, громадсько-суспільна активність, оптимістичне світосприймання та небувала широта інтересів становлять основу його творчих зусиль.

Народився Михайло Марунчак 4-го жовтня 1914 року в селі Далешевій на правому березі Дністра в Городенському повіті. Батьки його селяни Григорій і Марія із Дзіраків. Навчався в сільській школі, а згодом в клясичній гімназії „Рідної школи" ім. Тараса Шевченка в Городенці, яку закінчив 1935 року. Вже змалку цікавився соціяльними проблемами й літературою. У гімназії протягом двох років очолював науковий гурток. Вищі студії продовжував в університетах Львова, Праги й Вінніпегу. У Львові студіював право й суспільні науки й з цих ділянок 1941 року отримав докторат у Празі. Згодом продовжував студії в Карловому університеті в ділянці економічних наук і в Українському Вільному Університеті як слухач на філософському факультеті.

Дня 17-го жовтня 1942 року несподіваний арешт погромно-каральним Ґестапо перервав його дальші студії. Кинений у злощасні німецькі концтабори Терезіна, Авшвіцу (Освєнціма), Мавнтгавзену, Мелька і Ебензее, Марунчак пережив пекло на землі. Смерть повзла за ним щоденно до дня його звільнення американськими військами — 6-го травня 1945 року.

У бурхливі й непевні післявоєнні роки він перебував у Мюнхені й спочатку працював організаційним референтом Ліґи Українських Політичних В'язнів, а згодом її головою. Ця організація, що мала тоді близько 2,000 членів, несла моральну й матеріяльну допомогу українським жертвам нацистського та інших окупаційних режимів в Україні. Марунчак видавав тоді бюлетень „Український політичний в'язень" і співпрацював у журналі „Літопис українського політв'язня".

У 1948 році наш ювіляр прибув до Канади й поселився у Вінніпезі. Тут спочатку працював фізично, переборюючи багато труднощів. 1956 року закінчив студії суспільних наук у Манітобському університеті й перейшов на працю до Чайлдс Ґайденс Клініки у Вінніпезі. Працюючи професійно й виконуючи різні громадсько-суспільні завдання, Марунчак приступає до дослідної праці. Об'єктом його наукових досліджень є історія української діяспори в західньому світі: її природа, її соціяльно-національні й політичні властивості, її роля в збереженні та розвитку українського народу за межами України.

У широкому колі важливих проблем, над якими працює наш вчений, найбільшу увагу він приділяє науковому дослідженню українських поселень у Канаді. У цій ділянці його діяльність — широка і багатостороння. Великий інтерес становлять тут п'ять томів його „Студій історії українців Канади", що появилися заходом Української Вільної Академії Наук у Вінніпезі: Том І — „Шотляндські поселенці та українська громада в Пойнт Даґлес", Том II — „Історія суспільно-культурного росту українців Манітоби", 1966-1967; Том III — „Історія преси, літератури і друку піонерської доби", 1968-1969; Том IУ — Статті нариси та есеї до піонерської доби", 1970-1972; Том V — „Розвідки і документи до міжвоєнної доби, 1973-1980.

Ці п'ять томів монографічних праць пройняті глибоким осмисленням української сутности в Канаді. У них історик дослідив найхарактерніші риси українського побуту й вкладу в канадське суспільство, на яке він дивився розкритими очима. І перші враження від читання цих праць такі, наче він

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Успішний дебют

(Під враженням опери „Мадам Баттерфляй")

У неділю, 24-го березня ц. р., в місцевості Ґленсайд недалеко Филядельфії в приміщенні місцевого кінотеатру Кесвик, в год. 3-ій по полудні виставлено відому оперу Джіякомо Пуччіні „Мадам Баттерфляй". Її виконали члени Оперної Компанії ім. Лисенка. Що в назві театрального гурту є прізвище нашого славного композитора, це похвально. Незрозумілим тільки чому „компанія", а не Оперний Театр чи Оперний Ансамбль ім. М. Лисенка? Та це так між іншим.

Їдучи до Ґленсайду, щоправда у нас був якийсь неокреслений передсмак, тим більше, що крім Богдана Чаплинського і Лева Рейнаровича та диригента Адріяна Бриттана, в обсаді були незнані прізвища, та все таки вже після першої дії, на нашу втіху, ми впевнилися, що маємо до діла з надійним оперним ансамблем.

У Марти Кульчицької-Андріюк школений голос із приємним звучанням. У ході сценічної дії було видно, що нелегку ролю Баттерфляй зрозуміла як слід, тож не важко їй було передати глядачеві всі душевні переживання. Полонила добірну публіку не лише своїм голосом, але й сценічним шармом. У вродливої Марти вправді тут і там у натузі голосу було помітне незначне вібрато, та для поліпшення квалітативности голосу в спеціяліста при відповідних вправах можна цього мінімальнoго недоліку легко позбутись. Незалежно від цього, співачка чи в сольових партіях чи в дуетах, особливо з Чаплинським, здобула рясні оплески при відкритій завісі.

Богдан Чаплинський уже від довшого часу, виконує головні ролі в американський оперних компаніях. Як Пінкертон, він звучав помайстерськи у всіх реґістрах, імпонував головним чином високими тонами і чистими ферматами. Тембр його голосу дуже приємний, а його мецца-воче знаходило примінення особливо в настроєво-ліричних моментах. Досвідчений співак головний акцент клав на фразування, характерне для бельканто. Між іншим розміщення тонів його партії повністю відповідало теситурі його голосу. Своїм виглядом і поставою старшини американської фльоти, припав до багатьох жіночих сердець.

Сузукі — Наталка Худа-Гусяк належною інтерпретацією своєї ролі, як під вокальним поглядом, так і самої гри була впродовж цілої акції на мистецькому рівні. Вершком її виконання був дует із Баттерфляй.

Ігор Даріян, як Шарплєс, американський консул почував себе в цій ролі свобідно. В дуеті Пінкертон - Шарплєс, його добре поставлений баритон прекрасно ансамблював із сильним тенором Чаплинського. Під акторським поглядом домінував сливе над усіми.

Ґоро — Джан Вайнінґ (а чому не якийсь наш Івась) поза добрим звучанням ще був у типі сценічного персонажа.

Лев Рейнарович, якого знаємо ще із львівського Оперного Театру, як бонзо в сцені із Баттерфляй створив справжній сценічний образ.

Роман Комарницький, як князь Ямадорі, Ґеня Музичка, як Кейт Пінкертон та Андрій Андріюк, як реєстратор — всі вони вив'язались із своїх сценічних завдань.

У ролі імператорського комісаря, хоч і невеликій, як на його можливості, Ігор Кушнір показав у цілій повноті якості свого вокального хисту.

Дуже подобалась усім Дитина у виконанні трирічної Діяни Кравців; з усміхом виступала, як хлопчик.

Доволі чисельна симфонічна оркестра „Мангатан", складена із здібних музикантів під знаменитою батутою Адріяна Бриттана багато сама скористала, самособою скористали і всі виконавці. Адріян Бриттан запрезентував себе, як обдарований диригент. Володіє цілістю тобто, як сценічними виконавцями, так і оркестрою блискучо. Зіграність і зіспіваність — зразкова, що напевно не обійшлося без безлічі годин вимаганих репетицій. Не диво, що наша публіка незвична, а може й скупа на вияви захоплення, якими є т. зв. стоячі овації, все таки виявила в цей спосіб своє захоплення, свою вдячність.

Щодо мистецького керівника (Франко Джентіль'єска), щоправда, він не дуже то чимнебудь визначився, будував мізансцени більшістю фронтально, тобто йшов по лінії найлегшого опору, що сьогодні в музичних спектаклях слід якнайбільше оминати. Тут фаховий режисер необхідний, а серед наших такий знайшовся б.

Сценічне оформлення (Стіванелльо) і світло (Сали Смол) без закиду. Між іншим у Ню Йорку живе ко-

(Закінчення на стор. 3)

Олександер Татомир

КАЗКА ЮНИХ ДНІВ

Була морозна та сніжна зима 1942 року. Далеко на Сході гриміли гармати... Ішов кривавий бій двох окупантів за чужу землю... Згарища і дими вкривали зруйновані оселі... У затишку в лісах зформувалися збройні загони, що вже невдовзі підуть у рішальний змаг з наїзниками в обороні гнобленого народу та колись текучої молоком і медом пограбленої рідної землі.

У карпатській Верховині після недавнього воєнного буревію хвилево царив спокій. Вечоріло... Падав густий сніг, що міріядами порошинок лягав на білу пелену, якою вкрилися долини та гірські масиви. Недалеко головного шляху у кітловині притулилися, криті соломою, вбогі селянські садиби, що їх сніжинки зачарували в казкові тереми. Крізь заморожені шибки ледве блимали притемнені світла.

Шляхом швидко мчали залубні, запряжені в пару баских коней, які дзвіночками розбуджували тишу. Везли до поблизької церковці двоє молодих людей — дітей Верховини, які рішили, не зважаючи на воєнний час, з Божим благословенням уже спільно йти далі в невідоме прийдешнє...

У віддалі на горбочку майорів Господній храм, що в ньому Остап і Оксана частенько молилися і зустрічалися. В уяві Остапа, немов на фільмовій стрічці, пересувалися різні картини минулих років. На п'ятому році життя бачив як проголошували українську самостійну державу, струнко маршували тоді українські вояцькі колони. Пам'ятав виїзд з батьками на схід до Кам'янця Подільського в чотирокутник смерти, де жахлива пошесть тифу щоденно косила сотні людей; померлі лежали на хідниках. А згодом поворот у рідні сторони у глибокі гори, щоб батьки не були на очах дикого польського окупанта. Тоді Остап цілою душею полюбив повні чару Карпати, їхню маєстатичну велич і таємничість, журкіт гірських потічків, шум лісів, запах живиці й гірського квіття. Опісля виїхав з родиною на підкарпатські рівнини до села, де давніше була гімназія, де кожний пастушок мав кілька гімназійних кляс, де кожної неділі відбувалися театральні виставки місцевих талановитих акторів.

Став гімназистом, а у вищих клясах членом українського підпілля, брав участь у величавому здвизі Української Молоді Христові у Львові, студіював в університеті, а водночас працював над молоддю у дитячих бібліотеках та руханково-пожежних товариствах і тому часто в'язнили його окупанти, а в часі відродження Карпатської України — загнали Остапа на півтора року до тюрми за „намагання відірвати українські землі від Річи Посполитої". Якою знаменитою маніфестацією національних аспірацій були тоді політичні процеси членів УВО і ОУН з такої слави адвокатами як Старосольський, Шухевич. Упадок Польщі, прихід німців і виїзд за Сян... Учителювання, додаткові курси, перебування в українській військовій школі танкістів у Переворську, що її нацисти насильно ліквідували й нелеґальний поворот через Сян у Карпати. Знову вчителювання, але вже у новому типі фахового сільськогосподарського шкільництва і зустріч з ідейною вродливою учителькою, що оце є побіч нього. Наснажена цими самими ідеалами, цим самим бажанням служити рідній справі. Родилася вона під час Першої світової хуртовини. Через її село пересувалися фронти. Родина рятувалася втечею в ліси. Нежданно прийшли польські окупанти. Нелегко було батькам виховати кількоро дітей. Вона єдина одержала повну освіту. Вчилася добре. Стала активним членом українського підпілля. Польський шовіністичний режим старався не допускати наших вчителів до державних шкіл. Тож була садівничкою та канцеляристкою в українських установах. Брала участь у відновленні української державности і працювала в заряді міста. Силою умовин залишилася під большевицькою окупацією, з усіма її страхіттями та жорстокими поліційними переслідуваннями. Вкінці тепер вперше почала вчителювати у своїй рідній школі. За хвилину стане подругою життя близької людини і разом підуть у непевне грізне майбутнє.

Залубні з розмахом зупинилися перед церквою. Крізь підхилені двері було видно старших, молодь і дітей. Їм назустріч вийшов сивий, наче голуб, старенький священик з обличчям праведника. Зворушені йшли за ним між двома лавами знайомих і привітних облич. Задержалися перед гарно різьбленим, вкритим вишиваною скатертю, тетраподом. Розносився лагідний запах воскових свіч, що ясно горіли у стояках. Здавалося, що хор складений з молодих дзвінких голосів звучав якось голосніше та краще, як звичайно. Мабуть тому, що прощав свого члена та виховницю малят у їхній місцевості. Вкладенням обручок і традиційним поцілунком завершено св. Тайну Подружжя, цей прегарний повний символіки старинний християнський обряд. Зустріч з рідними, знайомими, обіймами, поцілунками. Скромне прийняття в колі найближчих осіб.

І знову пронизана ентузіязмом виховна праця над сотнями молодого ідейного юнацтва, яке жадібно черпало знання з рідної школи.

Та спокій не тривав довго. Ліси наповнилися совєтськими ковпаківцями, що серед ночі грабували населення, а то і вбивали. Два шкільні будинки — колишні поміщицькі двори — перероблено на твердині. Село зорганізувало самооборону. Невдовзі в поблизьких лісах появився кіш УПА, який справно прочистив терен від совєтських горлорізів і спішив з допомогою довколишнім мешканцям.

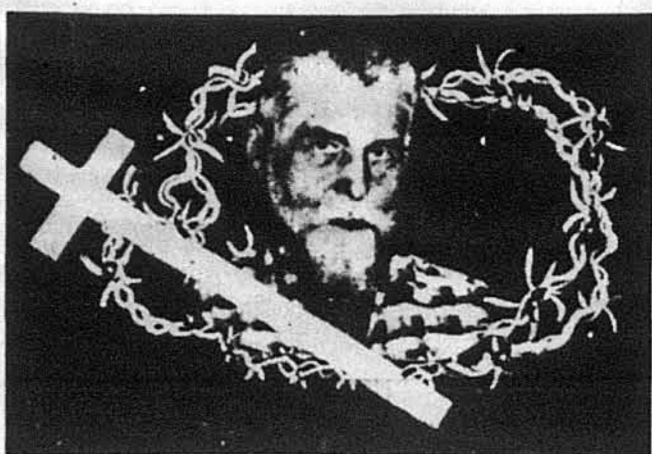
Настало вагітне подіями, тривожне літо 1944 року. Однієї хмарної ночі в недалеких горах відбувся завзятий героїчний бій охорони харчового маґазину УПА з німцями, які, нечайно, з переважаючою кількістю війська й танкеток наскочили на табір. Рвучкий клекіт скорострілів і розривів ґранат докочувався до шкільних будинків. У бою загинуло 150 німців та 23 упісти. Могили наших воїнів прикрашено березовими хрестами з відміченням прізвищ поляглих на табличках і численними китицями квіття, що його безперервно приносили місцеві дівчата.

Школа почала порожніти... Старші учні ішли в ліс, щоб увійти в лави борців за волю. Німці здеморалізовані безприкладними невдачами на сході і в запіллі безладно втікали додому. Де поділася їхня гордість та ударна бойова сила? Йшли обдерті, зарослі, брудні, зі жахом у померклих очах. Наближалася, озброєна альянтами, червона від крови московська навала. Треба було без проволоки рятувати дружину і донечку та покидати рідну Верховину, щоб не попасти в руки душогубів. Швидко, мов сон, проминули щасливі дні спокійного родинного життя. Залишилися незабутні райдужні спомини.

Слідувала довга мандрівка чужиною при розривах бомб у примітивних умовинах життя, але не зламала віри в краще завтра та жаги далі боротися за нашу святу правду на землі.

Фільм про Блаженнішого Патріярха Йосифа

Кіностудія Ярослава Кулинича в Йонкерсі, Н. Й., випустила довго очікуваний новий, кольоровий, звуковий, документальний фільм п.з. „В'язень Христа Ради", який розповідає про життя Блаженнішого Патріярха Йосифа І від дитинства до смерти та про його величавий похорон. Прем'єра фільму відбулася в неділю, 24-го березня в залі Академії Св. Юра в Ню Йорку, двома показами: о годині 2-ій по полудні і 6-ій годині вечора.

Кадр з фільму

У цьому фільмі Я. Кулинич зібрав багатющий документальний матеріял як про самого Великого Подвижника і Мученика за Українську Греко-Католицьку Церкву, так і про важливі її історичні події та постаті, які залишаться важливими документами для тих, хто буде писати історію цієї вітки нашої Церкви. Він задокументував все на плівці і тим захоронив для історії, такі важливі історичні події в нашому релігійному житті в новіших часах, як зустріч й історичної ваги заяви двох наших великих церковних достойників, Глави Української Греко-Католицької Церкви, Блаженнішого Патріярха Йосифа І Коберницького-Сліпого та Блаженного Митрополита Православної Соборноправної Церкви Йоана Теодоровича в Бавнд Бруку. Проголошення в молитві, під час Святої Літургії в Соборі апостола Петра в Римі, Блаженнішого Йосифа Патріярхом, та багато інших важливих подій.

Фільм починається показом портретів визначних українських церковних діячів, що були назначені гідністю кардиналів, попередників Йосифа: Ізидора, Київського Митрополита, Левицького і Сембратовича, Львівських Митрополитів. Патріярх Йосиф І був четвертим з ряду з українців, що його відзначено отим найвищим церковним достоїнством в Католицькій Церкві.

Після такого дуже вдалого вступу, на фільмовій стрічці проходять картини з життя Блаженнішого Патріярха Йосифа І; бачимо його малим хлоп'ям, студентом, молодим священиком, ректором Духовної Семінарії у Львові, а там ув'язнення його і всіх греко-католицьких єпископів у Галичині московсько- комуністичною владою та заслання їх в сибірські концтабори, де всі вони, крім о. Йосифа і єпископа Величковського, померли мученичою смертю, не зрадивши своєї рідної, української Церкви і рідного українського народу.

Далі бачимо звільнення і поворот Блаженнішого Йосифа з Сибіру, вимученого, змарнілого, з костуром у руці, який треба задержати для історії в музеї церковної мартирології, як жезл українських мучеників за Українську Церкву і український нарід. Тут Я. Кулинич показав і тих, хто причинився до його звільнення: Папу Івана XXII, президента Джана Кеннеді, американського журналіста Казінса, а навіть Микиту Хрущова.

Після цього слідують знімки-документи про започаткування змагання за завершення Української Католицької Помісної Церкви патріярхатом, яка принесла стільки розчарувань та болю Блаженнішому Йосифові.

Зачаровують глядачів і до сліз радости зворушують картини, де виступають всі наші церковні достойники, на чолі з Патріярхом під час спільних Богослужень і відправ та обходів із різних нагод. Незабутнє, могутнє враження робить обхід новонайменованих кардиналів, а між якими наш Патріярх Йосиф І. Його маєстатична, висока постать, в білій камелавці, величаво вирізняється особливою величавістю.

Поява Блаженнішого в Римі, його 18-річне терпіння в Сибірі Христа ради, за рідну Українську Церкву, а далі його змагання за завершення Української Помісної Церкви Патріярхатом, з одного боку придбали йому велику повагу і прихильність серед численних кардиналі, а — з другого викликали невдоволення у високих ватиканських церковних чинників. Австралійський кардинал Гокс так величає нашого Блаженнішого (цитую з пам'яті):

— Ти великий мученик, святець, а я маленький супроти тебе. Я помру і по мені нічого не залишиться, а ти залишишся великим і славним на всі часи...

Славний американський кардинал і великий проповідник Кушінг назвав нашого Блаженнішого „найбільшим мучеником за віру в новітніх часах"...

А вже просто віддих в грудях запирає, коли бачимо сцену зустрічі Блаженнішого Йосифа і Митрополита Йоана в Бавнд Бруку, та слухаємо сповіді один-одного за церковне роз'єднання наших предків.

Мовив Митрополит Йоан, вітаючи Блаженнішого Йосифа:

—Наші далекі предки посадили нам дерево роздору. Ви і я, ми діти тих, які того не вчинили. Ми не винні за те, що наші праділи зробили, ми виросли в тій вірі, в якій ми народилися і я вас вітаю, як брата, українського християнина.

Мовив Блаженніший Йосиф, відповідаючи Йоанові:

—Нехай та нинішня хвилина буде радісною хвилиною на дорозі до нашої єдности. Дай Боже, щоб ті кроки запровадили нас до одної спільної мети і осягнення того, чого бажав Ісус Христос, основуючи свою Церкву.

Це історичний заклик визначних достойників обох наших національних Церков, і коли всі ми послухаємо їх і підемо тією дорогою, то повернемося до церковної єдности.

Такою самою дорогою пішли Папа Римський і патріярх Грецький, відкликуючи давні обопільні викляття, які поділили одну Християнську Церкву на західній католицизм і східне православіє.

Найвеличавіше, а заразо і найтрагічніше зображений на фільмі похорон Блаженнішого патріярха Йосифа І. Торжественні похоронні відправи, участь в них усіх наших митрополитів і єпископів, багатьох кардиналів, понад сотня наших священиків з цілого вільного світу тисячі вірних...

Слідують прощальні слова представників наших організацій і установ, а також від церковних достойників.

Щиро й переконливо звучать слова голляндського високого церковного достойника, єпископа Ван Стратена, великого приятеля і поклонника покійного Йосифа, коли він закликає всіх нас, українців, сповняти його заповіт.

Кінчається фільм зворушливою сценою відчитання уривку із заповіту Патріярха Йосифа І, як він просить, „сидячи вже на санях", щоб його, як возникне наша Свята Церков і наш український нарід, занесли його домовину на рідну українську землю і поклали її у храмі Св. Юра у Львові... А як така буде воля Божа і бажання українського Божого люду, „складіть мою домовину в підземеллях оновленого Собору Святої Софії в Києві".

До цього фільму приклали свою працю інж. Тарас Грицай — автор сценарія, який працював безкоштовно, диктор фільму проф. Юрій Денисенко, який викладає кінематографію в Нюйоркському університеті, і фільмовий продуцент і помічник камери — Іван Процик з Мюнхену, Західня Німеччина, звук — Зенон і Любомир Кулиничі, загальне оформлення фільму — Ярослав Кулинич. При мистецьких картинах працювали мистці Володимир Бачинський та Микола Голодик, як також використано картину маляра Андрусева — Блаженніший як в'язень.

Про дальші покази фільму можна звертатися на такий телефон (914) 476-5724.

Степан Женецький

Михайло...

(Закінчення зі стор. 2)

віднайшов українського поселенця заново. А знову віднайдене завжди буває безмежно величним і звабливим. І тому усі п'ять томів є вагомим внеском у історію України і Канади.

До згаданих п'яти томів треба ще додати менші монографічні праці, присвячені окремим темам, а саме: „Петро Гаврисишин, піонер і будівничий Шашкевичівської дільниці", 1962-1963; Канадська Теребовля, 1964; „Змагання за незалежність української держави в Канаді." 1966-1967; і „В зустрічі з українськими піонерами Альберти," 1964.

Крім згаданих монографічних досліджень Михайло Марунчак написав ще двотомову „Історію українців Канади" (перший том вийшов у світ 1968 року, другий том — 1973 року). З нагоди 100-річчя Канади наш ювіляр опрацював на великому фактичному матеріялі попередніх досліджень працю „The Ukrainian Canadians: A History" (1970 рік; друге доповнене видання цієї праці появилося 1982 р.). Органічним продовженням цих праць є його „Сорок років праці Комітету Українців Канади (1981), критично-історичне дослідження сучасної організаційної практики українського життя в Канаді. Під цю хвилину автор працює над „Біографічним словником (довідником) до історії українців Канади". Ідея опрацювати такий словник зародилася у нього ще десь 1969 року. Словник має охоплених близько 3,000 коротких нарисів життя і творчости будівників Української Канади за часи поселення і росту української спільноти в цій країні.

Багато праці присвятив Михайло Марунчак вивченню німецьких концентраційних таборів („Система німецьких концтаборів і політика винищування в Україні", 1963) та українській позаканадській діяспорі. З цієї ділянки появився цілий ряд досліджень, що відзначаються багатством фактичного матеріялу, свіжими думками й добре обгрунтованими висновками („Українці в Румунії, Чехо-Словаччині, Польщі, Югославії", 1969; „Українці в СРСР поза границями УРСР", 1974; „Українці-Русини в Югославії," в рукописі; й „Нація в боротьбі за своє існування в часі голодомору в Україні в 1932-1933 роках", в друку).

Українська читацька громада знає Михайла Марунчака також як вдумливого дослідника життя й творчости Маркіяна Шашкевича. 1962 року з-під його пера вийшла праця „Маркіян Шашкевич на тлі доби". 1961 року з нагоди 150-річчя з дня народження Маркіяна Шшкевича, Марунчак разом з іншими ентузіястами творчости цього видатного поета, заснував у Вінніпезі „Інститут-Заповідник Маркіяна Шашкевича". До 1979 року Марунчак був незмінним науковим секретарем цього інституту, а згодом — його головою. Він також є редактором періодичного збірника „Шашкевичіяна" та „Бібліотеки Шашкевичіяни". Зараз „Інститут-Заповідник" існує на правах філії Українського Католицького Університету в Римі.

Багато уваги й праці присвятив Михайло Марунчак Українській Католицькій Церкві в її змаганні до патріярхату. У цій ділянці написав цілу низку статтей, як, наприклад, „Навіщо нам патріярха " (1969), „Питання патріярхії у Львові в 1842 і 1880 роках" (1970), „За життя та вивершення Української Католицької Церкви" (1970), „Що є помісністю Української Католицької Церкви" (1970), „Справа патріярхату на сторінках Руського Сіону у Львові" (1971), „Прапор і символ", „До початків Української Католицької Церкви в Канаді й ЗСА" (1980), „Митрополит Андрій Шептицький на заході" (1981) тощо.

У загальному Михайло Марунчак написав близько 300 газетних і журнальних статтей, нарисів та рецензій з історії українського народу, його діяспори та його надбань у ділянках громадсько-політичній, культурній і науковій.

Велику роботу проводить наш ювілят і в українському громадському житті. Протягом 15-ти років він був членом Президії Комітету Українців Канади й його Ширшої Ради. Десять років працював головою Політичної Комісії КУК. Був членом Програмової Комісії Першого Світового Конгресу Вільних Українців, а згодом Контрольної Комісії СКВУ. В роках 1969-1979 він очолював Крайову Раду Українських Організацій за Патріярхат Української Католицької Церкви в Канаді.

Михайло Марунчак, дійсний член УВАН і НТШ. Від 1962 року очолював Історичну Секцію УВАН, а згодом був головою Секції Суспільних Наук. З 1983 року він президент Української Вільної Академії Наук у Канаді й куратор Військово-Історичного Музею й Архіву УВАН. Він також голова Української Наукової Ради Канади.

Михайло Марунчак — видатний учений і громадський діяч. За свою наукову й громадську працю був нагороджений 1962 року Шевченківською Медалею, а 1967 року уряд Канади нагородив його Медалею Сторіччя Канади.

Вшановуючи ювіляра, відзначаючи його заслуги перед історичною наукою і українською громадою, ми сподіваємося, що він, втішаючись міцним здоров'ям, обдарує нас ще предовгим рядом своїх творчих праць.

Невикористані...

(Закінчення зі стор. 1)

заанґажовані у збірці на віднову статуї Свободи в Ню Йорку і пожертви можна складати на ту ціль до української станиці Американського Леґіону ч. 1260.

Українські американські ветерани беруть активну участь у різних національних святах і є співучасниками Ради Організацій Українських Комбатантів у світовому маштабі. Вони мають свій окремий статут, зревідований і поправлений у 1973 році, та стараються тепер здобути свій конґресовий чартер, що змцнить значення цілої організації. Члени УАВ можуть користуватися також фінансовою допомогою, на що є призначений окремий фонд, а вкладки до організації є мінімальні.

Все це, що пояснює А. Кобрин, до речі довголітній та активний член УН-Союзу і колишній голова Округи УНС в Бафало впродовж 11 років, вказує на те, що організація, яку він репрезентує повинна зацікавити всіх колишніх ветеранів американських воєн та переконати їх до того, що приналежність до неї може лише бути їм допоміжною у житті та що вона дає ряд досі невикористаних можливостей для одиниць і для цілої спільноти.

УВАН...

(Закінчення зі стор. 1)

сних збірок та колекцій серед громади розбудовано музей і книгозбірню та архів імпозантних розмірів, які затруднюють вже кілька працівників. Г. Йопик є автором статтей про потребу зберігання історичних пам'яток, як також книжкової праці „Українсько-Канадський Архів-музей Альберти: Пам'ятки українських піонерів Альберти" (1982). Історичне товариство Едмонтону відзначило його працю вже давніше почесною грамотою. Він є фундатором Шевченківської Фундації в Канаді, Енциклопедії Українознавства, Студій до історії українців Канади та інших.

Головну доповідь на Шевченківській сесії УВАН виголосив інж. Семен Романів п. н. „Шевченко під постійною цензурою Москви". Вступне слово до сесії зробив д-р М. Марунчак, президент УВАН. Вручення грамот довершили проф. І. Любинська та д-р Б. Білаш. Представив нагороджених мґр Микола Залозецький, вінніпезький заслужений піонер.

Сесія відбулася в Центральній вінніпезькій публічній бібліотеці. Позамісцевим грамоти надіслані поштою.

Успішний...

(Закінчення зі стор. 2)

лишній сценограф львівського Оперного Театру.

Костюми — Марія Мирко, під її адресою одна-однісінька заввага — старшинський костюм Пінкертона в першій дії був пошитий із дуже дешевого матеріялу, а на додаток ще непогладжені штани. Це обов'язково не можна повторити в Ню Йорку.

Не знати чия це була ідея дати прем'єру в Ґленсайді.

У загальному оперна вистава „Мадам Баттерфляй" — це мистецький осяг. Не зважаючи на досить велику віддаль від Філядельфії був успіх, як моральний, так і матеріяльний, що найбільше слід завдячувати музичному керівникові А. Бриттанові.

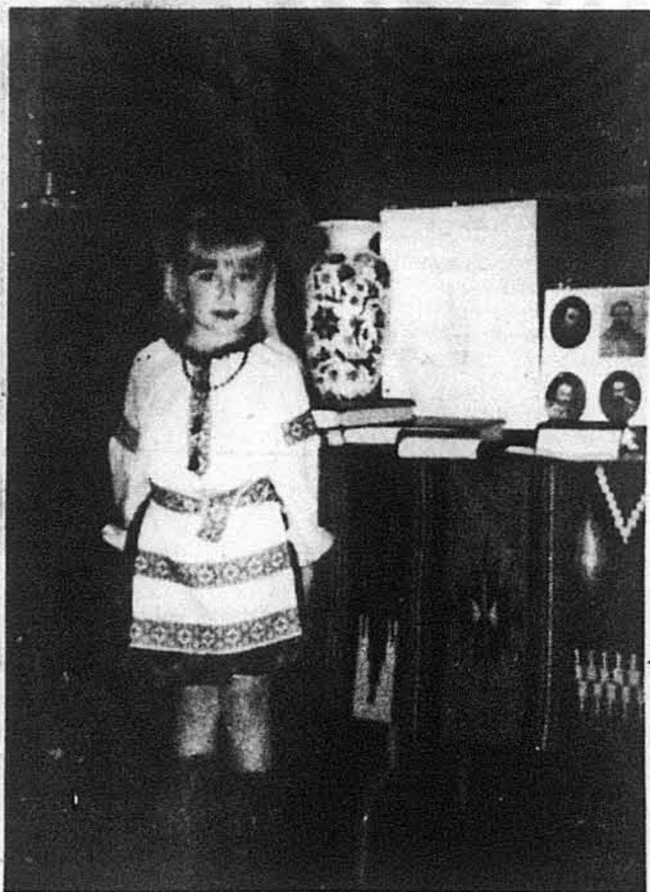
Перед цим музичним театром стелиться багатонадійне майбутнє, бо він має всі засновки професійности, чим різко різниться від усіх попередніх подібних ансамблів очевидно в додатньому змислі.

Треба далі аж до втоми працювати і прохати Мистця Мистців, щоб дозволив існувати і тривало нас своїм мистецтвом радувати, не бути ефемеридним явищем, як це не раз бувало.

Яр-Кий

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Свято у пошану Т. Шевченка

Найменша декляматорка на Святі Шевченка— Тамара Сибі.

Заходом 71-го Відділу Союзу Українок Америки в Джерзі Ситі, Н. Дж., відзначили роковини народження та смерти Тараса Шевченка при участі численно зібраної громади у залі Українського Народного Дому 10-го березня ц. р.

Започаткував свято молитвою парох української католицької церкви свв. Петра і Павла о. Роман Мірчук. Хор 71-го Відділу проспівав „Заповіт" Т. Шевченка. Голова Відділу Евгенія Рубчак коротким словом відкрила свято. Реферат про життя і творчість Шевченка прочитала Галина Гаврилюк. „На вічну пам'ять Котляревському" Шевченка продеклямувала гарно з почуттям Ярин ка Ференцевич, а маленька Тамара Сибі, доня членки 171-го Відділу, вже третє покоління українського роду в Америці, продеклямувала „Сонце України". Гарно підготований хор 71-го Відділу під диригентурою інж. Дмитра Олійника під акомпаньямент Романа Шевчука проспівав чотири пісні до слів Т. Шевченка—„Думи мої" муз. А. Гнатишина; „Учітеся, брати мої" муз. М. О. Гайворонського, „Сонце заходить" муз. Д. Роздольського та „Розрита могила" муз. А. Давидовського. Галина Білик прочитала „Думи і мрії Шевченка", „Посланіє" рецитувала Е. Рубчак.

Голова Відділу приготовила на залі перед сценою виставку творів і малярських праць Тараса Шевченка, зокрема репродукцію його автопортретів.

На закінчення голова Е. Рубчак подякувала всім виконавцям програми та Іванові Цьолко за декорацію сцени, а всім присутнім за участь у святі. Свято закінчили співом „Ще не вмерла Україна"

Г. Г.

У Клівленді помер І. Білинський

Клівленд (С. Кікта). — Один з довоєнних діячів української громади у Клівленді, адв. Іван Білинський, помер після атаки серця у п'ятницю, 22-го березня і був похований з матірної церкви свв. Петра і Павла у вівторок, 26-го березня.

Народився він як одинак 24-го березня 1905 року в Кестл Шеннон, Па., але виріс у Клівленді і, закінчивши в 1930 році правничу школу, працював адвокатом поліції у Клівленді, два роки у прокуратурі стейту Огайо і 10 років заступником прокуратора у Клівленді. Як одружився в 1951 році, відкрив власну канцелярію і був вибраний протягом дев'ятьох каденцій радним з сьомої округи до Міської ради, до кінця 1969 року.

Батько Покійного Андрій, також діяч ще піонерської доби, оснував у 1923 році Українську Демократичну Лігу, і з його смертю в 1952 році головство її перейшло на сина Івана, яке повнив аж до смерти.

По війні адв. Білинський був кільканадцять років фінансовим секретарем своєї парафії свв. Петра і Павла, парох якої о. шамб. І. Ставинський провів похорон.

Покійний був активним в Демократичній партії і брав участь в її конвенціях. В українській громаді був добре відомим як провідник автохтонного покоління і як радний, що помагав кожному, хто приходив до нього з зі своїми потребами. В 1978 році був відзначений грамотою заслуги від Українських Злучених Організацій.

Залишив дружину Єлисавету і дітей Анну й Івана.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ..

Вони боролись за національні права

„Нині Донецька область належить до суверенної національної держави робітників і селян Української РСР," пише Олекса Тихий в своїх „Роздумах про українську мову та культуру в Донецькій області". Далі в тих роздумах читаємо: „Чи можна говорити про рівноправність двох мільйонів українців, понад сто тисяч греків, десятків тисяч білорусів, євреїв, татар та інших національностей у нашій області, якщо вони змушені зрікатися рідної мови, національних традицій, обрядів тощо? Рівні права на зарплату, ресторан чи магазин — це ж ще не рівноправність".

Цитату цю навела в своїй цінній та драматичній промові Надія Світлична на сходинах, присвячених „Пам'яті О. Тихого, Ю. Литвина та В. Марченка", що їх приготувала Станиця І-ої Дивізії Української Армії в Нюарку й околиці. Н. Світлична, яка знала цих людей особисто, теж пригадала, як „на п'ятий день суду мене покликали свідчити на тому процесі у справі Руденка. Дотепер пам'ятаю атмосферу демонстративної ненависти, в якій тоді опинилося кілька прихильників підсудних. Від образу Тихого, якого я тоді бачила вперше і востаннє, залишилося відчуття врівноваженої переконливости і доброти, що світилася променями зморщок біля його очей..."

За два тижні перед смертю він побачився теж із сином, який так розповідав про це побачення: „Все, що я міг, це показав йому фотографії онуків, моїх синів, про них він найбільше вболівав. Тримався силою духу і нагадував мені просвітленністю, сивою головою—буддиського ченця... Ховали ми батька вчотирьох: я, начальник лікарні з помічником і шофер". Поховали його на міському кладовищі „Северное" в Пермі. Поховати вдома, на хуторі, не дозволили. Він прожив 57 років, по фаху сільський учитель.

Юрій Литвин був новачком страшного життя в совєтській тюремній системі. Народжений 1934 року, він був вперше засуджений в 1951 році, отже 17-річним юнаком за сфабрикування в організації крадіжки колгоспної корови. Звільнили його в 1951 році за амнестією, але невдовзі знову заарештували. Литвина засудили до 10 років ув'язнення в таборах суворого режиму за його участь в українському національно-демократичному русі. В 1974 році йому знову присудили новий термін ув'язнення за нібито „свідоме поширення наклепницьких матеріялів". Ці так звані „наклепницькі матеріяли" включали його власні писання: збірку віршів „Трагічна галерія", роман і відкритий лист до Брежнєва з протестом проти антисахаровської кампанії 1973 року. Під час третього ув'язнення Литвин пережив хірургічну операцію у зв'язку із проривом виразки шлунка.

Звільнившись у 1977 році ця людина приєдналася до Української Гельсінкської Групи, і кілька місяців перед новим арештом був її фактичним керівником. Він вірив у масову підтримку правозахисного руху, перед яким мусіли поступитися власть імущі. „Відчувши себе приреченим і покинутим на полі бою, побачивши, як владі вдалося черговий раз залякати й обдурити населення, Юрій Литвин обрав смерть замість животіння вічного в'язня", — сказала Надія Світлична. В повідомленні про смерть Юрія Литвина сказано, що він покінчив життя самогубством, порізавши собі жили 5-го березня 1984 року.

Третім, якого пам'ять відзначували, був наймолодший з усіх Валерій Марченко. За кілька днів перед смертю, яка наступила 7-го жовтня 1984 року, йому сповнилося 37 років, а в'язнем він став в червні 1973 року, себто у 26-році життя. Помер він зі „статусом особливо небезпечного державного злочинця" і з 15-річним вироком у в'язничній лікарні.

„Я дуже боюся, що на одне із звільнених смертю місць... готують тепер Миколу Горбаля", — сказала Надія Світлична.

Байдуже, яке є офіційне повідомлення, але ті люди загинули з рук катів, які колись можуть і повинні стати перед міжнародним трибуналом і відповідати за свої злочини супроти гуманности. Чи когось не лікувати, щоб мучився, чи висилати здорових умово людей до закладів для умово хворих, чи катувати невинні, безборонні жертви лише тому, що вони хочуть жити згідно із своїм сумлінням, своїм національним походженням — все це є злочинами і за них ці злочинці повинні колись відповідати. Тому їх імен треба не забувати й постаратися про те, щоб вони були відомі світові.

Станиці І-ої Української Дивізії належить подяка, що такий вечір приготовила. Біля 150 присутніх громадян розійшлись додому з похиленими головами в пошану пам'яті наших героїв і мучеників, але одночасно з почуттям гордости, що таких неустрашимих лицарів маємо, і вони ніколи не переродж уються. Нація, з якої вони вийшли, не пропаде безслідно, хоч як би того хотіли наші вороги.

І Я Х

Відзначення Роковин Т. Шевченка в Баффало

У неділю, 17-го березня ц. р. українська громада міста Баффало і околоці відзначила урочистим концертом-академією 124-ті роковини смерти генія і творця національного відродження України Тараса Григоровича Шевченка. З ініціятиви місцевого відділу УАКРади і за порозумінням з Екзекутивою баффалівського Відділу УККА покликано до життя міжорганізаційний комітет, щоб спільно і соборно віддати поклін Великому Синові України.

Концерт відбувся в авдиторії школи МекКінлі.

Програму концерту в більшості виповнив чоловічий хор „Бурлака" при Станиці Братства колишніх вояків І УД УНА в Торонто під мистецьким керівництвом Олега Хміля і у фортепіяновому супроводі Зенона Лавришина. Святочне слово виголосив д-р Василь Бородач. Промовець представив присутнім присутнім величну постать Т. Шевченка на тлі подій недавноминулого і вплив творчости поета на відродження України. Сценічну картину баляди Шевченка „Лілея" в оформлені Н. Стецьків талановито і зворушливо виконали члени місцевої пластової Станиці юначки О. Войчак, К. Пистрак і юнак З. Войчак. Вірш Тараса Шевченка „Якби ви знали" продеклямувала з професійною вмілостю Н. Стецьків. Декорацію сцени, скромну але ефективну, виконав мистець Мар'ян Борачок.

Концерт відкрито „Заповітом" у виконанні хору „Бурлака", а закінчено національним українським гимном. Публіка в числі 400 осіб захоплено сприймала кожну точку програми, а особливо виступи хору, який своїм мистецьким виконанням підтвердив наше переконання, що він належить до найкращих хорових з'єднань сусідньої Канада. Вся програма включно з 15-хвилинною перервою, тривала дві години. Після концерту імпрезовий комітет приготовив у приміщені Народного Дому на Блек Рак скромне прийняття для гостей з Торонто.

На тлі зростаючих конфліктів серед української громади в ЗСА і щораз менших можливостей якогось взаємного порозуміння, наше спільне відзначення роковин Шевченка було доказом того, що навіть при найменшій кількості доброї волі можна знайти спільну мову, принаймні там, де йдеться про загально-національне святкування.

Богдан Пашковський

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 8.

Я. Зорич, Торонто	50.00
Я. Сохоцький, Парма	40.00
З. Дячук, Перт Амбой	18,00
Б. Федик, Філядельфія	15.00
М. Баніт, Вілля Стледнар	12.00
А. Бугель, Міссіссаґа	12.00
А. Карпенко, Парма	12.00
І. Сєрант, Ню Йорк	12.00
Ю. Семущак, Чикаґо	12.00
Е. Сорока, Сан Франсіско	12.00
Б. Фостяк, Янґставн	12.00
С. Чучук, Чикаґо	12.00
Д-р В. Богданів, Асторія	10.00
В. Вронський, Ґрінловн	10.00
о. С. Куривчак, Саскатун	10.00
Д-р Б. Шебунчак, Розленд	10.00
В. Ковач, Стратфорд	8.00
С. Блажків, Торонто	7.00
В. Василишин, Віндгем	7.00
С. Медвідський, Торонто	7.00
М. Недільницький, Ст. Луїс	7.00
В. Петлюра, Гамілтон	7.00
Л. Петрі, Чикаґо	7.00
Б. Полець, Мінneаполіс	7.00
З. Таран, Мекенікcвілл	7.00
Д-р А. Фаріон, Лінкольнвуд	7.00
М. Бартошик, Сиракюз	5.00
М. Брожина, Ню Йорк	5.00
о. В. Грабець, Парма	5.00
К. Денисенко, Вашінґтон	5.00
Р. Дзюбик, Норвуд	5.00
С. Кравченюк, Джерзі Сиҭі	5.00
Й. Лесюк, Санта Моніка	5.00
В. Матлаґа, Картерет	5.00
М. Мельникович, Асторія	5.00
А. Петрик, Смовкі Лейк	5.00
М. Пилипчак, Норт Берґен	5.00

С. Плуговська, Ню Гейвен	5.00
Е. Процінська, Гаєтсвілл	5.00
Т. Чучман, Амстердам	5.00
М. Чучман, Торонто	5.00
І. Блиха, Ґарфілд	4.00
І. Верига, Монтреаль	4.00
Т. Козар, Силвер Спрінґ	4.00
І. Котляр, Ірвінґтон	4.00
І. Лаврін, Чикаґо	4.00
Е. Лехман, Віллімантик	4.00
Р. Миколаєвич, Гайд Парк	4.00
П. Силчак, Лос Анджелес	4.00
Й. Таконі, Філядельфія	4.00
Е. Шкурат, Монтреаль	4.00
О. Головацький, Фт. Лодердейл	3.00
О. Бережницький, Філядельфія	2.00
М. Більчак, Торонто	2.00
М. Бодел, Чикаґо	2.00
П. Бойчук, Стетфорд	2.00
М. Борисюк, Стемфорд	2.00
В. Вишиваний, Ню Йорк	2.00
М. Гейниш, Бренфорд	2.00
А. Гладилович, Монтреаль	2.00
М. Голан, Чикаґо	2.00
І. Ґрибовський, Трентон	2.00
В. Єрмоленко, Мінneаполіс	2.00
Т. Загаєвич, Клівленд	2.00
О. Іваночко, Бруклин	2.00
М. Каплистий, Філядельфія	2.00
С. Касперський, Лос Анджелес	2.00
П. Капітула, Йонкерс	2.00
А. Квітка, Чикаґо	2.00
Ю. Клюфас, Торонто	2.00
Л. Ковальчук, Айслінґтон	2.00
Л. Козак, Ратерфорд	2.00
М. Королишин, Фінікс	2.00
М. Кузьо, Ґренби	2.00
С. Кушій, Генкок	2.00
С. Лехновський, Керґонксон	2.00
Е. Людкевич, Монровія	2.00
М. Максименко, Ґошен	2.00
В. Мандюк, Ірвінґтон	2.00
В. Матійчин, Е. Сиракюзи	2.00
Д. Микита, Фінікс	2.00
Д. Михайлів, Менвілл	2.00
П. Павленко, Евергрін	2.00
М. Петрівський, Клівленд	2.00
А. Пєрок, Бетлеґем	2.00
А. Підвербецький, Скенектеди	2.00
Д-р З. Плітас, Торонто	2.00
Р. Проців, Чикаґо	2.00
М. Ржепецька, Ню Йорк	2.00
М. Рубич, Керґонксон	2.00
С. Салдан, Наєлс	2.00
С. Серкез, Ірвінґтон	2.00
О. Сидорак, Гіллсборо	2.00
І. Сліпець, Парма	2.00
М. Слома, Дейтона Біч	2.00
А. Тилка, Ню Бритен	2.00
К. Тиравська, Чикаґо	2.00
І. Хома, Бруклин	2.00
І. Шпак, Джексон	2.00
А. Яцюк, Воррен	2.00

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ПАВЛО КОНЦЕВИЧ, член УНС Відд. 149-го ім. Благовіщення Нар. Діви Марії в Лакаванна, Н.Й., помер 16-го жовтня 1984 року на 89-му році життя. Нар. 3-го жовтня 1895 року в Україні. Членом УНС став 1920 року. Залишив у смутку племінницю Марію Меліш. Похорон відбувся 19-го жовтня 1984 на цвинтарі Св. Духа в Лакаванні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

МЕЙМІ ОЛЕНЕЦЬ, член УНС Відд. 125-го ім. Благовіщення в Чикаго, Ілл., померла 21-го жовтня 1984 року на 73-му році життя. Нар. 20-липня 1911 року в Чикаго, Ілл. Членом УНС стала 1949 року. Залишила в смутку дочку Джуді. Похорон відбувся 25-го жовтня 1984 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Гльорія Пашен, секр.

ВОЛОДИМИР КНИШ, член УНС Відд. 204-го ім. А. Гончаренка в Ню Йорку, Н.Й., помер 22-го жовтня 1984 року на 73-му році життя. Нар. 19-го листопада 1916 року в Золочеві, Україна. Членом УНС став 1962 року. Залишив у смутку дружину Апольонію, дочку Марту Базарко з чоловіком Петром і дітьми Данилом і Діяною та сина Романа з дружиною Любою і синами Романом мол. та Марком. Похорон відбувся 25-го жовтня 1984 на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Мирон Заліпський, секр.

ПАВЛО ДЗЄНЦЬОЛОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 220-го ім. св. Петра і Павла в Чикаго, Ілл., помер 29-го жовтня 1984 року на 80-му році життя. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Анну. Похорон відбувся 2-го листопада 1984 року на цвинтарі св. Миколая в Парк Ридж, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

СТЕПАН СТУТСЬКИЙ, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, бою, Н.Дж., померла 1-го листопада 1984 року на 67-му році життя. Нар. 1918 року в Ню Джерзі. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Лідію, дві дочки Патрицію і Жанет та сина Стефана. Похорон відбувся 5-го листопада 1984 року на цвинтарі св. Джеймса у Вудбридж, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Меланія Льоренс, секр.

ЙОСИФ ФУГА, член УНС Відд. 321-го ім. св. Петра і Павла у Феніксвіллі, Па., помер 19-го грудня 1984 року на 71-му році життя. Нар. 18-го травня 1913 року в Україні. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку дружину Еву; дочок: Ірену Обзуд, Дороту Кріль, Лізу Драйс, Розу Сундерс; сестру Розу Стефанишин, брата Стенлі і 10 внуків. Похорон відбувся 22-го грудня 1984 року на цвинтарі свв. Петра і Павла у Феніксвіллі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Дмитро Цюк, секр.

КАТЕРИНА ПОРОВЧУК, член УНС Відд. 334-го ім. І. Франка в Клівленді, Огайо, померла 8-го грудня 1984 року на 59-му році життя. Нар. 1925 року в Україні. Членом УНС стала 1949 року. Залишила у смутку мужа Миколу; три дочки: Надіну, Ірену і Марію; трьох внуків, батька і матір; брата і дві сестри. Похорон відбувся 12-го грудня 1984 року на цвинтарі Бруклин Гайтс в Клівленді, Огайо.

Вічна Її Пам'ять!
Стефанія Бохонок, секр.

ІВАН КОЗМОВСЬКИЙ, мол., член УНС Відд. 29-го ім. Преображення Господнього, в Натікок, Па., помер 29-го вересня 1984 року на 52-му році життя. Нар. 6-го листопада 1932 року в Натікок, Па. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку сестер: Розу Лесістон, Марію Козмовську, Анну Зендарську і Олену Новак та братів Мирона і Павла. Похорон відбувся 2-го жовтня 1984 року на цвинтарі Преображення в Нантікок, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Ольга Маліщак, секр.

СЕМЕН ПОЛІЩУК, член УНС Відд. 320-го Б-ва Пресвятої Тройці в Балтиморі, Мд., помер 30-го вересня 1984 року на 73-му році життя. Нар. 1911 року в Бродах, Зах. Україна. Членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку дружину Анну, доньку Дарію, синів Олеся і Ігоря та 9 внуків. Похорон відбувся 4-го жовтня 1984 року на цвинтарі св. Михаїла в Балтиморі, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Малко, секр.